

Effects of the Learning Experiences Provision Using a Design Thinking Process Enhancing the Innovation Skills of Kindergarteners

Narumon Pumthong¹, Siraprapa Phruttikul², Chaweng Sonboon³

Faculty of Education, Early Childhood Education, Burapha University, Thailand

E-mail: 66920246@go.buu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-1440-0613>

E-mail: siraprapa@buu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3020-7160>

E-mail: chawengsak@buu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-0858-9342>

Received 04/04/2025

Revised 12/04/2025

Accepted 12/05/2025

Abstract

Background and Aims: The design thinking process is a model of learning process that is effective, interesting, and consistent with guidelines for developing the innovation skills of kindergarteners, which is a window of opportunity to prepare the lifelong learning foundation of human capital quality in the 21st century. The purposes of this research were to: (1) study the effectiveness index of the lesson plans using a design thinking process, and (2) compare the innovation skills of kindergarteners before and after the experiment.

Methodology: The research participants consisted of 15 kindergarteners aged 5-6 years from Panchasap School, Minburi, under the Office of the Private Education Commission in the Primary Educational Service Area by cluster random sampling. Each 60-minute experimental session was executed four times a week for a total period of six weeks. The research instrument used was (1) the lesson plan using a design thinking process, which was implemented through five main phases: empathize, define, ideate, prototype, and test; (2) a performance rubric for the kindergarteners' innovation skills—statistical analysis using an effectiveness index, mean, standard deviation, and t-test.

Results: The results followed that: 1) the effectiveness index of the lesson plans was equal to 0.7089, indicating that the participants showed a 70.89 percent improvement in their innovation skills; and 2) the innovation skills of kindergarteners after the experiment were significantly higher than before the experiment at the .05 level of significance.

Conclusion: The results of this research indicate that the learning experiences provided using a design thinking process can enhance the innovation skills of kindergarteners.

Keywords: Design Thinking Process; Innovation Skills; Kindergarteners

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ นวัตกรรมของเด็กอนุบาล

นฤมล พุ่มทอง¹, ศิริประภา พฤทธิกุล² และ เชวง ช้อนบุญ³

คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาลซึ่งเป็นช่วงหน้าต่างแห่งโอกาสในการวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ในยุคศตวรรษ 21 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (2) เปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี จำนวน 15 คน โรงเรียนปัญญทรัพย์ มินบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ เข้าใจปัญหา ระบุนความต้องการ นำเสนอแนวทางแก้ปัญหา สร้างผลงาน และทดสอบ (2) แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย: พบว่า (1) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ มีค่าเท่ากับ 0.7089 แสดงว่า เด็กอนุบาลมีการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 70.89 (2) เด็กอนุบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล: จากผลการวิจัยแสดงว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาลได้

คำสำคัญ : กระบวนการคิดเชิงออกแบบ; ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม; เด็กอนุบาล

บทนำ

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovation Skills) คือ ความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ และความร่วมมือ เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาสิ่งใหม่ในลักษณะสิ่งประดิษฐ์ วิธีการ หรือแนวความคิด ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน และอาจใหม่ในบริบทใดบริบทหนึ่ง หรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562; Ekanem, 2016; Amelink, Fowlin, and Scales, 2013) การสร้างสรรค์นวัตกรรมนับเป็นทักษะเชิงประยุกต์หนึ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับใช้ในการพัฒนาตนเองและการประกอบอาชีพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (UNICEF, 2019; Bellanca, 2010)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ของประเทศไทยมุ่งเน้นนโยบายสังคมนวัตกรรม “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” (Creative Economy) เพื่อการขับเคลื่อนศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้น การส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมจึงนับเป็นการวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรบุคคลที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565; Lee and Benza, 2015)

หน้าต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมต้องเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เนื่องจากสอดคล้องกับทฤษฎีจิตสังคมของ Ericson เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดริเริ่ม สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ที่เด็กเล็กจะคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาผ่านการซึมซับหรือปรับโครงสร้างทางปัญญาจากประสบการณ์ รวมทั้งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของ Vygotsky ที่การเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยพัฒนาศักยภาพสูงสุดของเด็ก (ศศิลักษณ์ ชัยนกิจ และ อัญชลี ข้าวสามรวง, 2563)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 5-6 ปี ที่สัมพันธ์กับทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม ได้แก่ การทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย มีความคิดรวบยอด คิดเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล ระบุปัญหา สร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา ใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสื่อสารความคิดอย่างหลากหลายและแปลกใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี จึงมีแนวโน้มที่จะสามารถแก้ปัญหาอย่างมีจุดมุ่งหมายแบบร่วมมือรวมพลังในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นการประยุกต์ทักษะย่อยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสังเกต การตั้งคำถาม การเชื่อมโยง การทดลอง และการสร้างเครือข่าย (Dyer, Gregersen, and Christensen, 2011) คุณลักษณะหลักของผู้เรียนในการสร้างสรรค์นวัตกรรมประกอบด้วย 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ และ 3) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนาผล, 2562) พฤติกรรมบ่งชี้ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล ประกอบด้วย 1) ใช้สื่อที่หลากหลาย 2) นำเสนอความคิดของตนเองเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 3) ทบทวนผลงานของตน 4) ปรับปรุงแก้ไขเมื่อชิ้นงานไม่บรรลุเป้าประสงค์ 5) ประดิษฐ์คิดค้นด้วยวิธีใหม่ 6) หาแนวทางในการแก้ปัญหา 7) สังเกตและให้ข้อเสนอแนะต่อชิ้นงานของผู้อื่น และ 8) ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาอย่างเรียบง่าย (Battelle, 2019)

ผลการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ครั้งที่ 6 พบว่า ปี 2565 เด็กปฐมวัยไทยมีพัฒนาการด้านสติปัญญาดำที่สุดจากทั้ง 4 ด้าน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2565) สอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของโรงเรียนปัญญার্থย์ มินบุรี ปีการศึกษา 2566 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา

เอกชน, 2566) พบว่า ผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสร้างสรรค์ผลงาน ในขณะที่แผนกผู้ดูแลของโรงเรียนมุ่งเน้นหลักสูตรสมรรถนะให้เด็กเป็นนักคิดและนักนวัตกรรม ดังนั้น การศึกษาปฐมวัยต้องการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

แนวทางหนึ่งในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาลที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ คือ การใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เนื่องจากการเรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาวิธีการใหม่ในการแก้ปัญหา ตอบโจทย์มุมมองของผู้ใช้งาน (user-centered) และสถานการณ์อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้รู้จักมองปัญหาผ่านการบริหารจัดการและการคิดอย่างเป็นระบบขั้นตอน (ปัทมาภรณ์ วิฑูร และ อรพรรณ บุตรกัตถัญญ, 2565; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) ขั้นตอนของกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น 2) การกำหนดปัญหา 3) การระดมสมอง 4) การสร้างต้นแบบ และ 5) การทดสอบ (Stanford d. school, 2010)

การศึกษางานวิจัยที่นำกระบวนการคิดเชิงออกแบบไปใช้ พบว่า ช่วยเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของเด็กอนุบาลให้เพิ่มสูงขึ้น (ณชนก หล่อสมบูรณ์, 2565) สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย (ณัฐกฤตา ไทยวงษ์, 2562; Yalçin & Erden, 2021) ดังนั้น กระบวนการคิดเชิงออกแบบจึงมีแนวโน้มสามารถนำมาปรับใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาลได้

ความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล ผลการศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กอนุบาลให้เป็นนักคิดนักนวัตกรรมซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต และการเผชิญหน้ากับความท้าทายในชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นการวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรบุคคล เพื่อการขับเคลื่อนศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติอย่างสอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบสำหรับพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

การทบทวนวรรณกรรม

Stanford d. school (2010) ได้พัฒนาองค์ประกอบของการคิดเชิงออกแบบและสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2566) นำมาพัฒนากระบวนการคิดเชิงออกแบบสำหรับเด็กปฐมวัย 5 ชั้น ได้แก่ 1) เข้าใจปัญหา (Empathize) เป็นหัวใจสำคัญเพื่อทำความเข้าใจความคิดและความต้องการของผู้ใช้ 2) ระบุนความ

ต้องการ (Define) เป็นการนำข้อมูลมากำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน 3) นำเสนอแนวทางแก้ปัญหา (Ideate) เป็นการสร้างความคิดอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างนวัตกรรม 4) สร้างผลงาน (Prototype) เป็นการสร้างสิ่งประดิษฐ์จากคำถามและความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากผู้ใช้และเพื่อน 5) ทดสอบ (Test) เป็นการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นแบบจากผู้ใช้นำไปสู่โอกาสในการปรับแก้ปัญหาและทำให้เป็นจริง

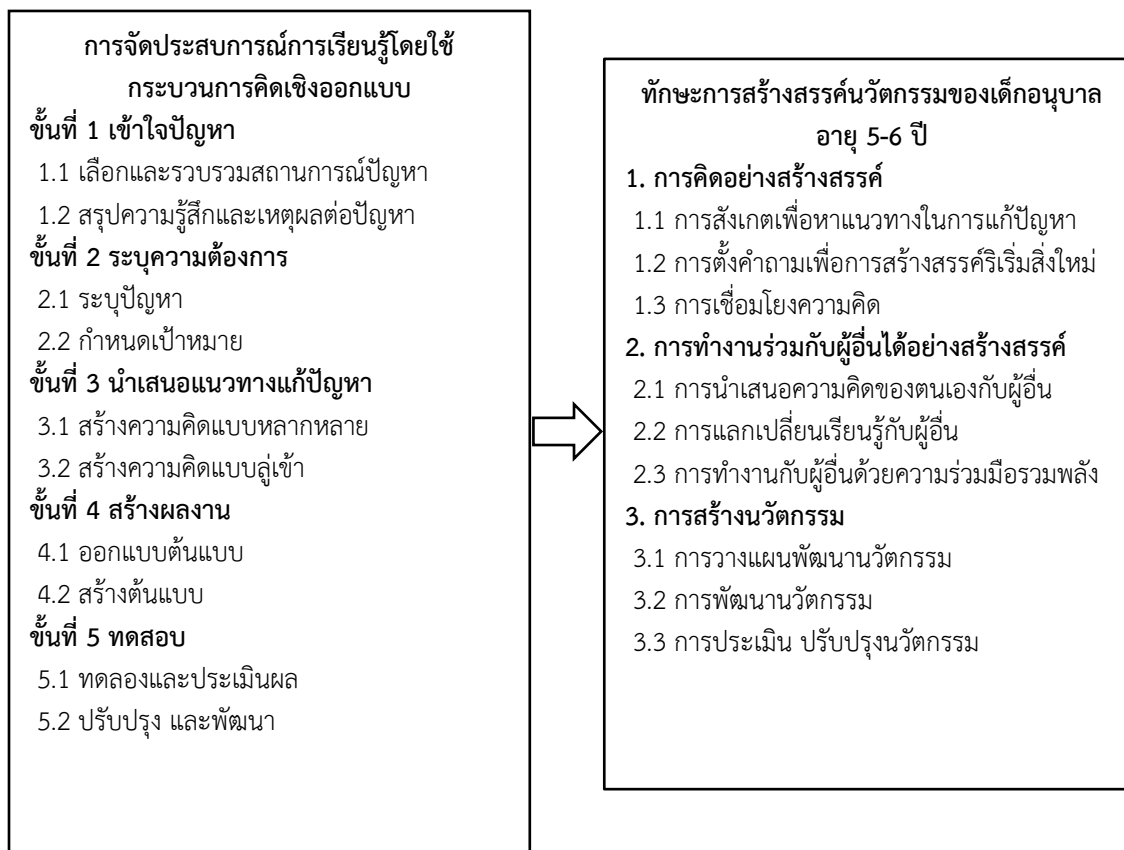
วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2562) กล่าวว่า ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีคุณลักษณะหลัก 3 ประการ ดังนี้ 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Think creatively) เป็นการมองเห็นโอกาสมากกว่าปัญหาเพื่อริเริ่มสิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ผ่านการคิด การประเมิน การทำงานด้วยวิธีที่หลากหลาย 2) การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นอย่างสร้างสรรค์ (Work creatively with others) เป็นการเปิดรับความคิดใหม่ผ่านการนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ 3) การสร้างนวัตกรรมให้เกิดผลสำเร็จ (Implement innovation) เป็นการวางแผน พัฒนา ประเมินปรับปรุงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสื่อสารนวัตกรรมสู่สังคม

Dyer, Gregersen, and Christensen (2011) กล่าวว่า คุณลักษณะของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 1) การสังเกต (Observing) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อทำความเข้าใจผ่านการคิดนอกกรอบและนำไปสู่การค้นหาคำตอบ 3) การเชื่อมโยง (Associating) เพื่อสังเคราะห์ความคิดความรู้ประสบการณ์ ผ่านการระดมความคิดอย่างหลากหลายในการค้นหาวิธีแก้ปัญหาใหม่ 4) การทดลอง (Experimenting) เพื่อเก็บข้อมูลการทดลองและสร้างสรรค์ชิ้นงานในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 5) การสร้างเครือข่าย (Networking) เพื่อจุดประกายสิ่งใหม่จากการแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิด การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

Battelle (2019) กล่าวว่า คุณลักษณะของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมช่วงอายุ 5-6 ปี ได้แก่ 1) ใช้ความคิดและเลือกสื่อที่มีความเฉพาะเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา แสดงออกทางอารมณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน 2) คิดหาวิธีการผสมผสานสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 3) ปรับปรุงผลงานภายหลังการ ประเมิน 4) ตรวจสอบ ยอมรับความผิดพลาด พยายามหาแนวทางแก้ไข 5) เสนอแนะวิธีการใหม่ในการเล่นหรือการสร้างสรรค์ผลงาน 6) ใช้ความคิดในการสร้างสรรค์สัญลักษณ์หรืออุปกรณ์เพื่อทดแทนสิ่งเดิม 7) แสดงความคิดเห็นต่อผลงานผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ 8) คิดค้นวิธีการแบบใหม่ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบของสถาบันการออกแบบ Stanford หรือ d. school (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) ประกอบด้วย 1) เข้าใจปัญหา (Empathize) 2) ระบุนความต้องการ (Define) 3) นำเสนอแนวทางแก้ปัญหา (Ideate) 4) สร้างผลงาน (Prototype) 5) ทดสอบ (Test) และองค์ประกอบของทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลของ Dyer, Gregersen, and Christensen (2011), Battelle (2019) และวิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2562) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์คุณลักษณะของทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล ประกอบด้วย 1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ และ 3) การสร้างนวัตกรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ เด็กอายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนปัญจทรัพย์ มินบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 2 ห้องเรียน 30 คน

1.2 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มมา 1 ห้องเรียน จำนวน 15 คน โรงเรียนปัญจทรัพย์ มินบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร คือ ความสนใจของผู้ปกครองของเด็กอนุบาลในการเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์การคัดออก คือ เวลาการเข้าร่วมโครงการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และเด็กอนุบาลสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบสำหรับเด็กอนุบาล อายุ 5-6 ปี มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ เข้าใจปัญหา ระบุความต้องการ นำเสนอแนวทางแก้ปัญหา สร้างผลงาน และทดสอบ โดยจัด

ในช่วงของกิจกรรมกลุ่มใหญ่ครั้งละ 25 นาที และกิจกรรมรายบุคคล 35 นาที รวมเป็นวันละ 60 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน จำนวน 6 สัปดาห์ติดต่อกัน รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

2.2 แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล ชนิดการประเมินเชิงสถานการณ์ก่อน และหลังการทดลองจำนวน 2 ฉบับคู่ขนาน ประเมินโดยใช้มาตรฐานค่าแบบบรรยาย (scoring rubric) 3 ระดับคุณภาพ แปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขั้นตอนการจัดประสบการณ์ (ดังภาพ 2)

ภาพ 2 ขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

จากนั้นวิเคราะห์และกำหนดโครงสร้างรายละเอียดขั้นตอนการจัดประสบการณ์ย่อย แนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กอนุบาลในแต่ละชั้นย่อย รวมทั้งกำหนดช่วงเวลาที่ใช้ สถานการณ์ปัญหาละ 8 วัน 8 แผน ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 โครงสร้างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

วันที่	ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ
1	1. เข้าใจปัญหา (Empathize) คือ การเลือก รวบรวม และอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นแกนหลักในการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจด้านความรู้สึกละเอียดและเหตุผลเกี่ยวกับปัญหา	
	1.1 เลือกและรวบรวมสถานการณ์ปัญหา	1.1.1 เลือกสถานการณ์ปัญหาจริงเป็นแกนหลักในการเรียนรู้ 1.1.2 รวบรวมข้อมูล คัดคะแนนผลสรุปความรู้สึกของผู้ใช้งาน
	1.2 สรุปความรู้สึกและเหตุผลต่อปัญหา	1.2.1 อภิปรายความรู้สึกและเหตุผลจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้ใช้งาน 1.2.2 คัดคะแนนผลที่อาจเกิดขึ้นจากความรู้สึกและเหตุผลของผู้ใช้งาน 1.2.3 ถ่ายทอดความรู้สึกและเหตุผลเกี่ยวกับปัญหาผ่านวิธีการที่หลากหลาย
2	2. ระบุความต้องการ (Define) คือ การระบุปัญหาหลัก เพื่อกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา	
	2.1 ระบุปัญหา	2.1.1 ระบุปัญหาหลักที่ได้จากข้อมูลการทำความเข้าใจปัญหา 2.1.2 ระบุความต้องการจำเป็นของการแก้ปัญหา
	2.2 กำหนดเป้าหมาย	2.2.1 บอกเป้าหมายของการแก้ปัญหา 2.2.2 ถ่ายทอดความต้องการจำเป็นและเป้าหมายผ่านวิธีการที่หลากหลาย
3-4	3. นำเสนอแนวทางแก้ปัญหา (Ideate) คือ การนำเสนอแนวคิด วิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างหลากหลาย การสร้างความคิดแบบคู่เข้าด้วยการพิจารณาข้อดี ข้อจำกัด ของแต่ละแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน	
	3.1 สร้างความคิดแบบหลากหลาย	3.1.1 สืบค้นแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย 3.1.2 นำเสนอแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

วันที่	ขั้นตอน	กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ
	3.2 สร้างความคิดแบบลู่เข้า	3.2.1 บอกข้อดี ข้อจำกัด ของแต่ละแนวทางในการแก้ปัญหา 3.2.2 เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดจากข้อมูลที่มีวิเคราะห์ได้
5-6	4. สร้างผลงาน (Prototype) คือ การมองเห็นทางเลือกที่เหมาะสม ออกแบบ เพื่อนำมาสร้างต้นแบบที่จำลองจากการคิดและออกแบบ	
	4.1 ออกแบบต้นแบบ	4.1.1 ออกแบบชิ้นงาน เพื่อถ่ายทอดแนวคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน 4.1.2 วางแผนแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน
	4.2 สร้างต้นแบบ	4.2.1 สร้างชิ้นงานต้นแบบตามวิธีการที่ได้ออกแบบไว้ 4.2.2 นำชิ้นงานต้นแบบไปนำร่องในสถานการณ์จำลอง
7-8	5. ทดสอบ (Test) คือ การทดลองใช้ชิ้นงานในสถานการณ์จริง เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาตามความต้องการของผู้ใช้งาน มีการทดลอง ประเมินผล ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาชิ้นงานให้ดียิ่งขึ้น	
	5.1 ทดลองและประเมินผล	5.1.1 นำชิ้นงานไปทดสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง 5.1.2 ประเมินผลที่ได้จากเพื่อน ครู ผู้ใช้งาน และบุคคลภายนอก
	5.2 ปรับปรุงและพัฒนา	5.2.1 ปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไขจากข้อคิดเห็นที่ได้รับ 5.2.2 พัฒนาชิ้นงานด้วยวิธีการใหม่

3.1.2 กำหนดโครงสร้างสถานการณ์ปัญหา 3 หัวเรื่อง โดยเริ่มจากปัญหาจริงที่พบในห้องเรียน โรงเรียน และที่บ้าน ตามลำดับ ได้แก่ 1) นักคิดที่เก็บแปร่งสีฟัน 2) นักคิดตัวน้อยช่วยโรงเรียน (ที่รดน้ำผักในโรงเรียน) 3) หนูน้อยนักแก้ปัญหาที่บ้าน (ที่เก็บถุงเท้า) จากนั้นดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ สถานการณ์ละ 8 แผน รวม 24 แผน

3.1.3 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งผลการประเมินมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3.1.4 นำร่องแผนการจัดประสบการณ์กับเด็กอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนปัญจทรัพย์ มินบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นแก้ไขปรับปรุงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยเพื่อสังเคราะห์ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ตาราง 2 โครงสร้างแบบประเมินองค์ประกอบของผู้เรียนที่มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอายุ 5-6 ปี

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์	1.1 การสังเกตเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา	1.1.1 ระบุรายละเอียดจากการสังเกตผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
		1.1.2 ระบุความรู้ใหม่จากการรวบรวมความรู้ผสมผสานกับประสบการณ์เดิม โดยการสังเกตผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
		1.2.1 ใช้ประโยคคำถามอะไร ทำไม อย่างไรเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่
	1.2 การตั้งคำถามเพื่อสร้างสรรค์ริเริ่มสิ่งใหม่	1.2.2 ใช้ประโยคคำถามในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม
		1.3.1 บอกสาเหตุและผลโดยเชื่อมโยงการแก้ปัญหาที่ปัญหาที่สนใจ
		1.3.2 บอกแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายจากการเชื่อมโยงความรู้เดิมผสมผสานความรู้ใหม่
	1.3 การเชื่อมโยงความคิด	2.1.1 บอกความคิด ปัญหาที่ได้จากการสังเกต ตั้งคำถาม และเชื่อมโยงความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา
		2.1.2 บอกวิธีการในการผสมผสานสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่มีความแปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดเดิมเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม
		2.2.1 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้วยท่าทางที่ตั้งใจฟัง ร่วมพูดคุยแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	2.1 การนำเสนอความคิดของตนเองกับผู้อื่น	2.2.2 รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดเดิมของตนเอง
		2.3.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีเป้าหมายตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ
		2.3.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ
	2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	3.1.1 บอกเป้าหมายในการพัฒนานวัตกรรม
		3.1.2 บอกแผนงานการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นขั้นตอน
		3.2.1 ลงมือสร้างชิ้นงานโดยดัดแปลงให้แปลกใหม่และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นจากประสบการณ์เดิม
	2.3 การทำงานกับผู้อื่นด้วยความร่วมมือร่วมพลัง	3.2.2 นำชิ้นงานไปทดลองใช้ในสถานการณ์จำลอง
		3.3.1 ระบุสาเหตุเมื่อเกิดข้อผิดพลาดจากการทดลองใช้
		3.3.2 บอกแนวทางในการปรับปรุงชิ้นงานเพิ่มขึ้นจากเดิม
3. การสร้างนวัตกรรม	3.1 การวางแผนพัฒนานวัตกรรม	
	3.2 การพัฒนานวัตกรรม	
	3.3 การประเมินปรับปรุงนวัตกรรม	

3.2.2 กำหนดลักษณะของแบบประเมินเป็นการเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 ฉบับ เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกัน โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่าแบบบรรยาย (scoring rubric) 3 ระดับคุณภาพ (ดังตัวอย่าง ตาราง 3) กำหนดโครงสร้างน้ำหนักของแบบประเมินฯ จำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ร้อยละ 33.33 การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ร้อยละ 33.33 และการสร้างนวัตกรรม ร้อยละ 33.33

ตาราง 3 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอายุ 5-6 ปี แบบมาตรฐานค่าแบบบรรยาย (scoring rubric)

องค์ประกอบ/ ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมการ ประเมิน	มาตรฐานค่าแบบบรรยาย (scoring rubric)		
		3	2	1
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์				
1.1 การสังเกต เพื่อหาแนวทาง ในการแก้ปัญหา	1.1.1 ระบุ รายละเอียดของสิ่ง ต่างๆ จากการ รวบรวมโดยการ สังเกตผ่านประสาท สัมผัสทั้ง 5	เด็กสามารถสังเกตสิ่ง รอบข้างโดยใช้ประสาท สัมผัสทั้ง 5 และบอก รายละเอียดสิ่งต่างๆ เพื่อบอกแนวทางในการ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถสังเกตสิ่ง รอบข้างโดยใช้ประสาท สัมผัสทั้ง 5 และบอก รายละเอียดสิ่งต่างๆ เพื่อบอกแนวทางในการ แก้ปัญหาได้โดยครู่ต้อง คอยกระตุ้นหรือชี้แนะ	เด็กสามารถสังเกตสิ่งรอบ ข้างโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 แต่ไม่สามารถบอก รายละเอียดสิ่งต่างๆ เพื่อ บอกแนวทางในการ แก้ปัญหาได้แม้ได้รับการ กระตุ้นหรือชี้แนะ
	1.1.2 ระบุความรู้ ใหม่ จากการ รวบรวมความรู้ ผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิม โดยการสังเกตผ่าน ประสาทสัมผัสทั้ง 5	เด็กสามารถบอกความรู้ ใหม่ผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิมเพื่อ บอกแนวทางในการ แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	เด็กสามารถบอกความรู้ ใหม่ผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิมเพื่อ บอกแนวทางในการ แก้ปัญหาได้โดยครู่ต้อง คอยกระตุ้นหรือชี้แนะ	เด็กสามารถบอกความรู้ใหม่ แต่ไม่สามารถผสมผสานกับ ประสบการณ์เดิมเพื่อบอก แนวทางในการแก้ปัญหาได้ ด้วยตนเองแม้ได้รับการ กระตุ้นหรือชี้แนะ

3.2.3 สร้างคู่มือและแบบประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลตามลักษณะและโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) ซึ่งผลการประเมินมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3.2.4 นำร่องแบบประเมินกับเด็กอนุบาลกลุ่มเดียวกับที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ฯ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ของ Cronbach ผลได้เท่ากับ 0.86 ทั้งฉบับก่อนการทดลองและฉบับหลังการทดลอง แสดงว่า แบบประเมินมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental) ที่วางแผนอย่างเป็นระบบ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) เนื่องจาก มีข้อจำกัดในการดำเนินการให้มีกลุ่มควบคุม (control group) สำหรับการทดลองซึ่งเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และธรรมชาติบริบทสถานศึกษาปฐมวัย

ตาราง 4 แบบแผนการวิจัย

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
O ₁	X	O ₂

เมื่อ O₁ คือ การประเมินก่อนการทดลอง (pretest)

X คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

O₂ คือ การประเมินหลังการทดลอง (posttest)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนการทดลอง (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินฯ ฉบับก่อนการทดลอง

5.2 ทดลองสอนโดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาล วันละ 60 นาที สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ติดต่อกัน 24 ครั้ง

5.3 ผู้วิจัยประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนการทดลอง (posttest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินฯ ฉบับหลังการทดลอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล โดยแบ่งเกณฑ์อันตรภาคชั้นเป็น 3 ช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน 2.34 – 3.00 หมายถึง อยู่ในระดับดี

ช่วงคะแนน 1.67 – 2.33 หมายถึง อยู่ในระดับพอใช้

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.66 หมายถึง อยู่ในระดับควรส่งเสริม

6.2 ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index : E.I.) ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ ใช้คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

6.3 ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที

6.3.1 เปรียบเทียบผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติการทดสอบที (t -test for dependent sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล

ตาราง 5 ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลการทดลอง		ดัชนีประสิทธิผล
		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	
15	54	384	686	0.7089

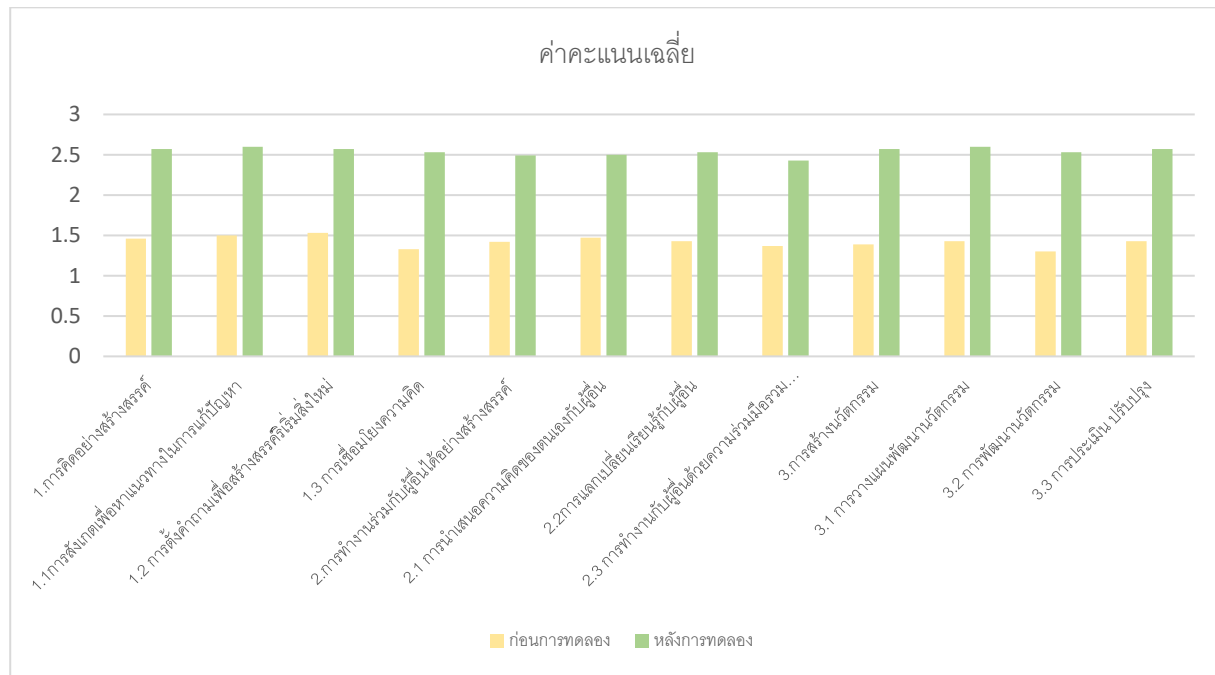
ตาราง 5 พบว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7089 แสดงว่าเด็กอนุบาลมีการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 70.89

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนและหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนบาลก่อนและหลังการทดลอง

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนบาล	ก่อนการทดลอง (n=15)			หลังการทดลอง (n=15)		
	M	SD	ผล	M	SD	ผล
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์	1.46	.42	ควรส่งเสริม	2.57	.43	ดี
1.1 การสังเกตเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา	1.50	.50	ควรส่งเสริม	2.60	.47	ดี
1.2 การตั้งคำถามเพื่อสร้างสรรค์ริเริ่มสิ่งใหม่	1.53	.48	ควรส่งเสริม	2.57	.46	ดี
1.3 การเชื่อมโยงความคิด	1.33	.49	ควรส่งเสริม	2.53	.48	ดี
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	1.42	.44	ควรส่งเสริม	2.49	.44	ดี
2.1 การนำเสนอความคิดของตนเองกับผู้อื่น	1.47	.44	ควรส่งเสริม	2.50	.50	ดี
2.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	1.43	.46	ควรส่งเสริม	2.53	.48	ดี
2.3 การทำงานกับผู้อื่นด้วยความร่วมมือร่วมพลัง	1.37	.48	ควรส่งเสริม	2.43	.50	ดี
3. การสร้างนวัตกรรม	1.39	.43	ควรส่งเสริม	2.57	.40	ดี
3.1 การวางแผนพัฒนานวัตกรรม	1.43	.50	ควรส่งเสริม	2.60	.47	ดี
3.2 การพัฒนานวัตกรรม	1.30	.46	ควรส่งเสริม	2.53	.44	ดี
3.3 การประเมิน ปรับปรุงนวัตกรรม	1.43	.46	ควรส่งเสริม	2.57	.46	ดี
รวม	1.42	.39	ควรส่งเสริม	2.54	.39	ดี

ตาราง 6 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กก่อนบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม (M=1.42) หลังการทดลองอยู่ในระดับดี (M=2.54) ค่าเฉลี่ยรายด้านทั้งก่อนและหลังการทดลองเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าหลังจากการทดลอง 6 สัปดาห์ เด็กก่อนบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น ดังภาพ 3

ภาพ 3 ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนทดลองและหลังการทดลอง

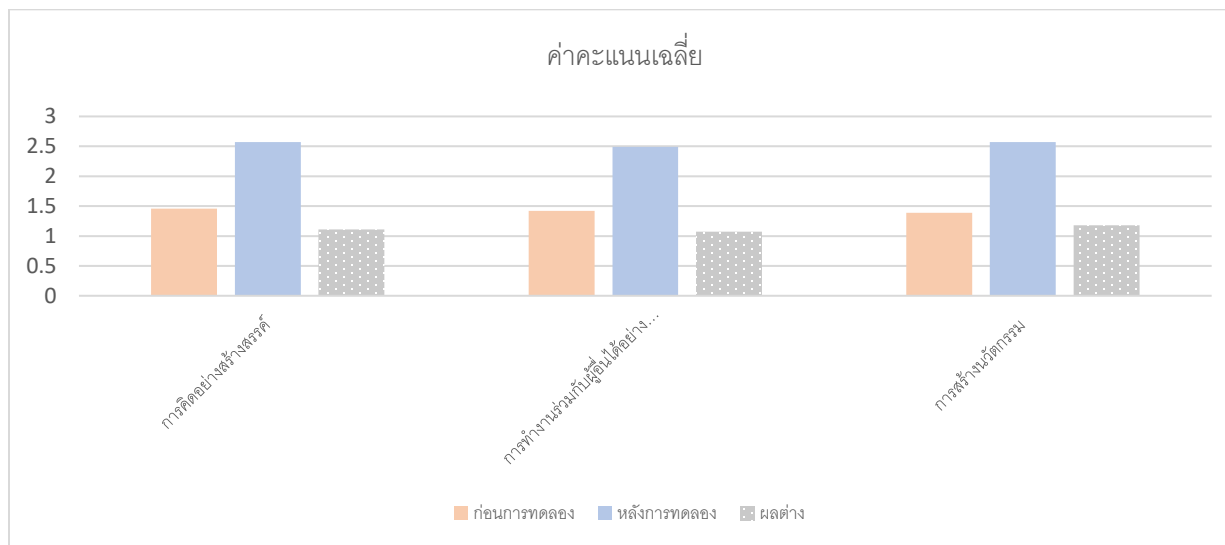
ตาราง 7 การเปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนทดลองและหลังการทดลอง

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็ก อนุบาล	ก่อนการทดลอง (n=15)		หลังการทดลอง (n=15)		ผลต่าง		t	df	Sig.
	M	SD	M	SD	M	SD			
1. การคิดอย่างสร้างสรรค์	1.46	.42	2.57	.43	1.11	.32	13.48*	14	.00
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	1.42	.44	2.49	.44	1.07	.31	13.44*	14	.00
3. การสร้างนวัตกรรม	1.39	.43	2.57	.40	1.18	.22	20.51*	14	.00
รวม	1.42	.39	2.54	.39	1.12	.13	32.67*	14	.00

หมายเหตุ : * $p < .05$

ตาราง 7 พบว่า เด็กอนุบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมหลังการทดลอง ($M = 2.54$, $SD = .39$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.42$, $SD = .39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเด็กอนุบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน (1) การคิดอย่างสร้างสรรค์ ($M = 2.57$, $SD = .43$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.46$, $SD = .42$) (2) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ ($M = 2.49$, $SD = .44$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.42$, $SD = .44$) และ (3) การสร้างนวัตกรรม ($M = 2.57$, $SD = .40$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.39$, $SD = .43$)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบสามารถพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับเด็กอนุบาลให้สูงขึ้นได้ดังภาพ 3

ภาพ 4 การเปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลก่อนและหลังการทดลอง

อภิปรายผล

1. การศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.7089 แสดงว่า เด็กอนุบาลมีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น 0.7089 คิดเป็นร้อยละ 70.89 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาขั้นตอนการจัดกิจกรรมย่อยให้มีความชัดเจนจากกระบวนการคิดเชิงออกแบบของ Stanford d. school (2010) เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไปจนเด็กสามารถสร้างชิ้นงานเพื่อใช้แก้ปัญหาได้ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ปัญหาที่เก็บแปรงสีฟัน (ภาพ 5-8) เริ่มต้นด้วยการเล่านิทานเรื่องคุณพ่อกับแม่แปรงฟัน เพื่อกระตุ้นให้เด็กสังเกต รวบรวมข้อมูลจนสามารถเลือกปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนได้ คือ ไม่มีที่เก็บแปรงสีฟัน ส่งผลให้แปรงปะปนกับสิ่งของอื่นในช่องเก็บของใช้ มีฝุ่น ขี้จิ้งจก เปียกและเหม็น อาจจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ จากนั้นกิจกรรมจะกระตุ้นให้เด็กกำหนดเป้าหมาย คือ ต้องการที่เก็บแปรงสีฟันที่กันสัตว์ สิ่งสกปรก และระบายความชื้นได้ในขณะเดียวกัน เด็กจึงสืบค้นแนวทางและนำเสนอแนวคิดคือช่องเก็บที่มีตาข่ายหรือผ้าปิด นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อดีข้อจำกัดเพื่อสร้างความคิดสู่เข้าและนำไปออกแบบสร้างชิ้นงานต้นแบบเป็นฝาตะแกรงปิด และช่องแยกของใช้ (ภาพ 5) ผลการทดลองพบว่าสามารถแก้ปัญหาแปรงไม่ปะปนกับของใช้อื่น จิ้งจกเข้าไปไม่ได้ ระบายความชื้นได้ และพบปัญหาระหว่างการทดลองคือการหาที่เก็บ จึงปรับปรุงชิ้นงานโดยติดข้อที่ผ้าปิดเพิ่มเติม และได้แนวคิดอื่นจากมุมมองภายนอกคือพัฒนาภาชนะที่ปิด 2 ชั้น คือฝาตะแกรงกันสัตว์ ระบายความชื้น และผ้าผ้าปิดครอบชั้นบนเพื่อกันฝุ่น กระบวนการดังกล่าวได้ส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการที่เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นขั้นเป็นตอนผ่านการร่วมมือร่วมพลังโดยใช้วัสดุใกล้ตัวในการพัฒนาเป็นนวัตกรรมอย่างง่ายเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาภรณ์ วิฑูร และ อรพรรณ บุตรกตัญญู (2565) รวมถึง สมฤทัย ศิริบุญชู, ศิริประภา พลฤทธิ์กุล, และเชวง ช้อนบุญ (2567) ที่กล่าวว่า กระบวนการคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ลง

มือปฏิบัติเพื่อพัฒนาวิธีการใหม่ในการแก้ปัญหามีความหมาย ตอบโจทย์มุมมองของผู้ใช้งาน และสถานการณ์ต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้รู้จักมองปัญหาผ่านการบริหารจัดการและการคิดอย่างเป็นระบบขั้นตอน

ภาพ 5 – 8 ตัวอย่างกระบวนการออกแบบ วางแผนเลือกวัสดุ สร้างชิ้นงาน และผลงานที่ปรับปรุงแล้วตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ

เด็กก่อนมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยรวมและรายด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมการประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมไว้อย่างชัดเจนเหมาะสมกับวัย ส่งผลให้มีทิศทางที่ชัดเจนในพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนอย่างต่อเนื่องจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2562) และ Dyer, Gregersen, and Christensen (2011) ร่วมกับคุณลักษณะของเด็กก่อนที่มีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของ Battelle (2019)

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนด้านการคิดอย่างสร้างสรรค์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองมากที่สุด ($M = 2.57$, $SD = .43$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.46$, $SD = .42$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการวิจัยนี้แตกต่างจากปกติที่เด็กเคยสังเกตรอบตัว มาสู่การสังเกตปัญหาเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งปัญหาที่เก็บแบงก์สีพื้น ปัญหาการรดน้ำแปลงผักแบบไหลเองในน้ันหยุด และปัญหาที่เก็บถุงเท้า โดยใช้คำถามเพื่อริเริ่ม เชื่อมโยงข้อมูลจากการสังเกตผสานความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ เหตุและผลเพื่อให้เกิดแนวคิดใหม่อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ Dyer, Gregersen, and Christensen (2011) กล่าวว่า การสังเกต การให้ความสนใจสิ่งรอบข้าง และจัดเก็บรายละเอียดสิ่งต่าง ๆ เพื่อเก็บสะสมข้อมูล การตั้งคำถามที่มีข้อจำกัดบังคับให้เกิดความคิดนอกกรอบ เป็นการตั้งข้อสงสัยที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่การค้นหาคำตอบ และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันผ่านการระดมความคิดอย่างหลากหลาย การค้นหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรพรรณ ภาณี (2566) กล่าวว่า การกระตุ้นให้เด็กระดมความคิดจากการตั้งคำถาม และประเด็นต่างๆ ที่เด็กสนใจ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้หาแนวทางใหม่ๆ เพื่อนำมาแก้ปัญหามาตามสถานการณ์ที่กำหนดได้

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กก่อนด้านการสร้างนวัตกรรมเป็นอีกด้านหนึ่งที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด พบว่าหลังการทดลอง ($M = 2.57$, $SD = .40$) สูงกว่าก่อนทดลอง ($M = 1.39$, $SD = .43$) อีกทั้งยังมีผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนกับหลังการทดลองมากที่สุดอีกด้วย คือมีผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย $M = 1.18$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างชิ้นงานในกิจกรรมปกติเน้นงานศิลปะสร้างสรรค์ แต่การวิจัยนี้เน้นการพัฒนาวัตกรรมซึ่งต้องวางแผนเลือกใช้วัสดุ วิธีการอย่างเป็นขั้นตอน เชื่อมโยงกับเป้าหมาย สร้างและทดลองใช้ ปรับปรุง

ชั้นงานให้ดียิ่งขึ้น เช่น ตาข่ายหลุด ขอบตาข่ายไม่เรียบ เพื่อนหยิบผิด เด็กจึงหาแนวทางแก้ไขที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นจากเดิม ด้วยการติดตาข่ายกับตีนตุ๊กแก นำริบบิ้นมาปิดขอบตาข่าย และติดซื้อที่ฝาปิดให้ชัดเจน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวว่า การสนับสนุนให้เด็กรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเชิงเหตุผล การคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ โดยมีการดัดแปลงแปลกใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Piaget (1970) กล่าวว่า เด็กสามารถพัฒนากระบวนการคิดระดับสูงได้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง และการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม การให้เด็กมีส่วนร่วมในการสังเกต วิเคราะห์ปัญหา และออกแบบแนวทางแก้ไข นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ David W. Johnson & Roger T. Johnson (1999) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางสังคมและการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแก้ปัญหาร่วมกัน

ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาลด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองน้อยที่สุด คือ หลังการทดลอง ($M = 2.48$, $SD = .44$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 1.42$, $SD = .44$) อีกทั้งยังมีผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองน้อยที่สุดอีกด้วย คือ $M = 1.07$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังทำให้เด็กต้องทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความแตกต่าง ต้องฝึกการเสนอแนวทาง ผสมผสานการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน การให้ความร่วมมือสร้างสรรค์ชิ้นงานตามเป้าหมายของกลุ่ม ส่งผลต่อพัฒนาการที่กำลังพัฒนาจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมาสู่การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีเป้าหมายแบบค่อยเป็นค่อยไป สอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิด เด็กสามารถพัฒนาทักษะของตนเองได้ดีขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวินี จิตต์โสภา, ศิริประภา พุทธิกุล, และเชวง ช้อนบุญ (2565) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมในการระดมสมอง แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาเชื่อมโยงและสังเคราะห์หาข้อสรุปร่วมกันในการออกแบบชิ้นงานให้มีความริเริ่มสามารถใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา โสมาบุตร (2556) กล่าวว่า การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์เน้นการปฏิบัติและสื่อสารแนวคิดใหม่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดใจกว้างและยอมรับในมุมมองใหม่ที่ส่งผลต่อระบบการทำงาน สามารถสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาสส่งผลต่อการเรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ต้องใช้เวลาและสามารถนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณสีกาญจน์ ดำริวัฒนเศรษฐ์, ศิริประภา พุทธิกุล, และสุกัลยา สุขเมธ (2564) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จะเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้การทำงานกลุ่มที่มีความหลากหลาย เด็กมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนร่วมกัน ส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่น และยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมของเด็กอนุบาล เพื่อเลือกสถานการณ์ปัญหาที่เหมาะสมกับวัย และบริบทของสถานศึกษา

1.2 ควบคู่กันขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบให้เข้าใจ เพื่อสามารถนำไปพัฒนาและประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ควบคู่กันหาเทคนิค หรือวิธีการในการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้คิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาหาแนวคิดอื่นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป

2.2 ควบคู่กันการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ ของเด็กอนุบาลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2565). ผลการสำรวจสถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ครั้งที่ 6 (MICS6). Retrieved from: <https://planning.anamai.moph.go.th>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ฉัตรพรรณ งามมี. (2566). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันของเด็กปฐมวัย. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 8(2), 85-98.

ณสิกาญจน์ ดำริวัฒนเศรษฐ์, ศิริประภา พฤทธิกุล, & สุกัลยา สุขเมธ. (2564). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังโดยใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของเด็กอนุบาล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 33(2), 75-89.

ณัฐกฤตา ไทยวงษ์. (2562). การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปัทมาภรณ์ วิฑูร, & อรพรรณ บุตรกตัญญู. (2565). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการสตรึมศึกษาเพื่อพัฒนาการคิดเชิงออกแบบของเด็กปฐมวัย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 17(1), 1-15.

ภาวิณี จิตต์โสภา, ศิริประภา พฤทธิกุล, & เชวง ช้อนบุญ. (2565). ผลการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของเด็กอนุบาล โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 33(1), 86-102.

วิชัย วงษ์ใหญ่, & มารุต พัฒนาผล. (2562). การพัฒนาทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรม. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2566 จาก www.curriculumandlearning.com

ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, & อัญชลี ข้าวสามรวง. (2563). การศึกษาการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูปฐมวัยในโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ. *วารสารการจัดการและการศึกษาปฐมวัย*, 2(1), 45-62.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *สสวท.*, 51(242), 51-54

- สมฤทัย ศิริบุญชู, ศิริประภา พุทธิกุล, และเชวง ช้อนบุญ. (2567). ผลการเสริมสร้างความสามารถในการคิดเชิง
ออกแบบของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามมิติร่วมกับแนวคิดลูสพาร์ตส์.
วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 52(1), น.1/17–15/17
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2566). รายงานผลการปฏิบัติงานหน่วยตรวจสอบภายใน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566). Retrieved from:
<https://opec.go.th/news/detail/1391>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*
(พ.ศ. 2566–2570). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อนุชา โสมาบุตร. (2556). ระบบสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. Retrieved from:
<https://is.gd/tvAzq5>
- Amelink, C., Fowlin, J., & Scales, R. (2013). *Fostering innovation skills in children*. Retrieved from
<https://www.curriculumandlearning.com>
- Battelle. (2019). *Battelle for Kids: Innovation Skills Framework*. Retrieved from
<https://www.battelleforkids.org>
- Bellanca, J. (2010). *21st century skills: Rethinking how students learn*. Solution Tree Press.
- David W. Johnson & Roger T. Johnson. (1999). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning* (5th ed.). Allyn & Bacon.
- Dyer, J., Gregersen, H., & Christensen, C. (2011). *The innovator's DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators*. Harvard Business Review Press.
- Ekanem, I. (2016). *Entrepreneurship education and innovation*. Journal of Business and Management, 18(6), 35-41.
- Lee, C., & Benza, R. (2015). Teaching innovation skills: Application of design thinking in a graduate marketing course. *Business Education Innovation Journal*, 7(1), 43–50.
- Piaget, J. (1970). *Piaget's theory* (G. Gellerier & J. Langer, Trans.). In P. H. Mussen (Ed.), *Carmichael's manual of child psychology*. 1 (3), 703–732).
- Stanford d.school. (2010). *An introduction to the design thinking process guide*. Retrieved from
<https://dschool.stanford.edu>
- UNICEF. (2019). *Global framework on transfer of learning and innovation in early childhood*. United Nations Children's Fund.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes* (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman, Eds.). Harvard University Press.
- Yalçın, V., & Erden, S. (2021). The effect of STEM activities prepared according to the design thinking model on preschool children's creativity and problem-solving skills. *Thinking Skills and Creativity*, 41, 100863. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100863>

